

A bírálóbizottság értékelése

Standeisky Éva évtizedek óta a politika és művelődés legújabb-kori történetének igen felkészült, szakavatott és elismert kutatója. Pályafutása során sokrétű kutatómunkát folytatott többek között a politika és irodalom, 1956, a Kádár-korszak irodalom és művelődéspolitikája, a legújabb-kori magyar antiszemitizmus tárgykörében.

Standeisky Éva doktori értekezésében az 1956-os forradalom mentalitás- és tapasztalattörténeti újraértelmezésére vállalkozott. Ehhez az új szempontú megközelítéshez saját kutatási eredményei mellett támaszkodott arra a hatalmas mennyiségű információra, ami az elmúlt két évtized országos és lokális forrásfeltáró tevékenységének és történeti elemzéseinek köszönhetően napvilágra került.

A tapasztalattörténeti szempontú vizsgálódás forrásai sokrétűek, szerteágazók. A jelölt a fennmaradt forradalmi bizottsági jegyzőkönyvek, vázlatok, röpiratok, naplók, levelek mellett bevonta az elemzésbe a vizuális és hangzó dokumentumokat, valamint a történetek idején keletkezett párt- és állami jelentéseket, csakúgy, mint a korabeli újságokat és egyéb nyomtatott kiadványokat. Emellett intenzíven élt az oral history nyújtotta lehetőségekkel is.

A fent említett új nézőpont mellett a disszertáció másik fontos újdonsága, hogy a szerző egyfajta „alulnézeti perspektívából”, alulról felfelé haladva elemezi és értelmezi mindazt, ami 1956 forradalmi napjai során a különböző szintű szerveződésekben /a forradalmi bizottságok, a nemzetőrség, az újjá illetve újonnan szerveződő pártok, illetve a munkástanácsok helyi, regionális szervezeteiben/ történt.

Mindezt egy olyan logikus szerkezetben, tagoltságban – egyén, tömeg csoport, intézmények/szervezetek – tette, amelyek révén részletesen megismerhetővé válnak az önszerveződés társadalmi mechanizmusai, az egyéni és a csoportos politikai aktivitás motivációi. E sokdimenziós erőter alkalmas arra is, hogy a szerző megjelenítse a lezajlott a forradalmi cselekvések dinamizmusát.

Standeisky Éva a korábbi, zömmel eseményfeltáró jellegű összefoglalásoktól eltérően mindenekelőtt azt kívánta feltárni, mit jelentett spontán megválasztott helyi (települési, járási és megyei) és regionális irányítónak lenni egy hatékony központi vezetés nélküli országban. A disszertáció sikeresen mutatja be a különböző szinteken lezajló hatalmi átalakulást, a helyi forradalmakra jellemző hasonlóságokat és a települési, területi sajátosságokat.

A nemzetközi szakirodalom eredményeire építő új szempontú megközelítésmód, a felhasznált források sokszínűsége és árnyalt elemzése Standeisky Éva benyújtott

disszertációját az 1956-os forradalom történetének kiemelkedő jelentőségű, új eredményeket hozó alapmunkájává avatják.